

64.

A BUDAPESTI FERENCZ JÓZSEF
ORSZÁGOS
RABBIKÉPZŐ-INTÉZET

ÉVKÖNYVE

Az 1940/41. TANÉVRŐL.

BUDAPEST, 1941.
KIADJA AZ INTÉZET IGAZGATÓSÁGA
VIII. Rókk Szilárd-utca 26. Telefon 145-247.

64.

A BUDAPESTI FERENCZ JÓZSEF
ORSZÁGOS
RABBIKÉPZŐ-INTÉZET

ÉVKÖNYVE

Az 1940/41. TANÉVRŐL.

BUDAPEST, 1941
KIADJA AZ INTÉZET IGAZGATÓSÁGA
VIII. Rökk Szilárd-utca 26. Telefon 145—347.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Felelős kiadó: Dr. Guttman. Mihály.

Neuwald Illés Utódai könyvnyomda, Budapest, VIII., Üllői-út 48.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Halottaink.

Mult évi Évkönyvünk megjelenése óta nagy veszteség érte ántézetünket Vezérlőbizoltsága három kiváló tagjának elhúnytával.

Dr. Kiss Arnold

Kiss Arnoldot a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet megannyi jogon gyászolja. Sírátja benne egykori jeles növendékét, Vezérlőbizoltságának buzgó tagját, ki a rabbivizsgálatokon, mint tag és mint elnök annyiszor és oly emlékezetesen működött közre, végül síratja benne a rendszeres vallásan és a héber stílusgyakorlatok lelkes tanárát. Kiss Arnold önálló szín volt az intézeti növendékek egyetemét megjelenítő pompadús csokorban, melyben igazában az alaptípusok követői lelhetők fel s elszórtságuk teszi színpompássá e csokrot. Kiss Arnold így is önálló szín nyelvezetének és költői ihletének varázsos ereje által. Éreztette működésében intézetünk első nagy triászának, megdicsőültünk Istenben boldogult nagy mestereinek reáhatását, mely tulajdon egyéniségének varázsával oly méltó együttesbe olvadt össze. **מכל אבקה רובל דוהא קרין וחנן דרשן ומיטן**

Élt benne tovább Bacher Vilmosunk bibliás lelke, midőn prófétaí erőnek ostorozó hatalmával szállott szószerkén az erkölcsi javakért síkra, Bloch Mózesünk talmudi világa, melyből képességét nyerte arra, hogy megírja édes humorral és őszintén a gyülekezetek belső életét, Kaufmann Dávidunk szónoki őserije, mely benne oly, visszhangra talált, hogy a magyar vallásos szónoklat legelsői közé emelkedett, végül az őnmaga, Isten ihlette költészete, édes anyanyelvünkön zsidó szívvel és hittel szedve színpompába a gondolatok tömegét. Mirjámjával imádkozott, imádkozik sok magyar zsidó asszony, verseitől gazdag sok, minden magyar zsidó kultúrest, csak mi lettünk szegényebbek, mert nincs többé az intézeti család körében. Nyugodjék békében, emlékét mindenha kegyelettel őrizzük.

Dr. Kallós Henrik

ügyvéd, kormányfőtanácsos, Vezérlőbizottságunknak 10 év óta tagja, 1940. júl. 6-án 61 éves korában meghalt. Győrött született, ott végezte középiskoláit, ott kezdte meg ügyvédi praxisát is. Széleskörű jogi tudása, műveltsége és megalapozott képességei csakhamar a jogi élet élére emelték. Élénk részt vett a város társadalmi és várospolitikai életében. Az a tisztult és mélységesen átértelt ősi zsidó szellem, amit a szülői házból hozott magával, csakhamar a felekezeti élet felé terelte érdeklődését. Először a győri izr. anyahitközség kebelében értékesítette képességeit a helyi felekezeti élet javára, csakhamar azonban országos viszonylatban is ráterelődik a figyelem és felekezeti életünknek, szervezeteinknek, intézményeinknek fontos munkahelyein végez értékes munkát. Éveken át a községkerületi elnökök gyűlésének társelnöke, a Statutumok elkészítésére kiküldött bizottságnak egyik legkiválóbb munkásságú tagja. Számos intézmény vezetőségi tagja volt. Egyénisége a zsidó szellemiségnek egyik ragyogóan szép megtestesülése volt. Nemes jószívűség, áldozatos közösségérzés, fáradhatatlan szolgálata minden közös, igaz zsidóügynek, a fiatalság ügyének az elsők között való felkarolása jellemezték azt a sokrétű, színes és minden megnyilatkozásában igaz zsidó egyéniséget, ami Kallós Henrik dr. emlékét a magyar zsidóság széles rétegeiben örökké maradandóvá nemesítették. Emlékét intézetünk is lelkes barátainak örökkön élő névsorában őrzi meg.

Dr. Kriszhaber Adolf

ügyvéd, a Budai Izr. Hitközség elnöke, 1940. szeptember hó 25-én elhunyt. Félévvel előbb friss testi és szellemi erőben vett részt azon az ünnepségen, amelyet 80. születésnapja alkalmából a Budai Izr. Hitközség rendezett. Mint hitközségi elnök és Vezérlőbizottságunk tagja, Baracs Károly örökébe lépett és szívvel-lélekkel, minden tehetséggel, fáradhatatlan munkássággal szolgálta hitközségének ügyeit. Tovább fejlesztette vallási, kulturális és jótékonyági intézményeit. Vezérlőbizottságunknak 12 éven át volt egyik legbuzgóbb tagja. Mindig a legélénkebb érdeklődéssel foglalkozott iskolánk ügyeivel és soha bizottsági ülésről el nem maradt. Nemes egyéniségének emlékét mindig kegyelettel fogjuk megőrizni.

Iskolánk multja.

A magyar országgyűlés alsó táblája már 1844 szeptember 27-én elhatározta egy központi rabbiképző intézet felállítását.* E határozathoz a főrendek is hozzájárultak. A szabadságharc leverése után Haynau a magyar zsidókra a szabadságharchan való részvételükért 2,300.000 forintnyi hadisarcot vetett ki. E hadisarcot 1850-ben I. Ferenc József elengedte ugyan, de kötelezte a magyar zsidókat, hogy 1 millió forintot fizessenek egy alapra. Ennek az alapnak az volt a rendeltetése, hogy belőle a magyarországi zsidó iskolaügyet rendezzék.** A király öfelsége 1873-ban elrendelte, hogy az alaphoz országos rabbiképző intézetet állítsanak fel. Az épület Kolbenheyer építész tervei szerint a Röck Szilárd-utca és Bérkocsis-utca sarkán lévő telken 1877-ben elkészült. Az ünnepélyes megnyitás október hó 4-én Tisza Kálmán miniszterelnöknek, Trefort Ágoston miniszternek, a főrendiház és a képviselőház elnökeinek, a hazai és külföldi teológiai főiskolák képviselőinek jelenlétében történt. Ugyanez év november 15-én I. Ferenc József király a már működésben lévő iskolát látogatásával tüntette ki.

Az első évben az alsó tanfolyamnak I. és II. osztálya (25 tanulóval) és a felső tanfolyam I. évfolyama nyílt meg (6 hallgatóval). Azóta az iskola 1919 májusáig megszakítás nélkül működött. A tanácsköztársaság idején az akkori népbiztosság az iskolát megszüntette. Minthogy azonban a tanácsköztársaság még az év augusztusában megszűnt, szeptemberben újra folytathatta az iskola működését.

Az intézet elszéledt növendékei teljes bizonytalanságban voltak az intézet jövőjéről illetőleg. Jelentékeny részük megszállt területről való volt és így 1919 szeptemberében mindössze 21 tanuló és 5 hallgató iratkozott be. Azóta a növendékek száma állandóan emelkedett és az utóbbi években átlag 55 tanuló és 60 hallgató látogatta az intézetet.

Az intézet eddigi vezetői, illetve igazgatói: Bloch Mózes (1877—1907), Dr. Bacher Vilmos (1907—1913), Dr. Blau Lajos (1913—1931) és Dr. Guttmann Mihály (1933).

Volt tanárai: Ábrahámsohn Manó, Balogh Armin, Dr. Bánóczi József, Dr. Barta Mór, Bein Károly, Dr. Blau Lajos, Dr. Bloch Henrik, Bloch Mózes, Brill S. Löw, Dr. Déri Zsigmond, Dückstein Zoltán, Deutsch Henrik, Endrei Gerzson, Dr. Edelstein Bertalan, Feldmann Mózes, Dr. Fodor Henrik, Friedmann Bernát, Dr. Gedő Simon, Dr. Goldziher Ignác, Dr. Heller Bernát, Holics Ödön, Kallós

* 1833—44. m. országgyűlések írásai, IV. kötet 302. s. a.

** Ezt az „Orsz. izr. iskolaalap-ot” a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztérium kezeli.

Ede, Dr. Kaufmann Dávid, Kertész Dezső, Kertész Ármin, Dr. Kiss Arnold, Dr. Klein Miksa, Dr. Kohlbach Bertalan, Dr. Kohn Sámuel, Kont Gyula, Lazarus Adolf, Dr. Medvei Elemér, Perényi Tivadar, Radó Antal, Rados Gyula, Dr. Reich Lajos, Róna Ármin, Selényi Pál, Schill Salamon, Dr. Sós Ernő, Stroke Henrik, Szántó Ármin, Dr. Venetianer Lajos, Dr. Waldapfel Imre, Dr. Weisz Miksa, Wirth Kálmán.

Az intézetünk történetét megírták:

1. Bánóczi József: Az Országos Rabbiképző Intézet első évtizedének története 1887.

2. Schill Salamon: A Budapesti Országos Rabbiképző Intézet története 1896.

3. Blau Lajos: Adalékok a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet történetéhez 1917.

4. Dr. Blau Lajos és Dr. Klein Miksa: Emlékkönyv a Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet 50 éves jubileumára I. kötet 1927.

5. Wertheimer Adolf, Guttmann Mihály, Löwinger Sámuel és Guttmann Henrik: A Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet jubileuma 1937.

Intézetünk az 1940—41. iskolaévben.

Megalakulás. A szeptember hó 1-én tartott alakuló ülésen a tanári kar jegyzőnek Hausbrunner Vilmost, helyettesének Dr. Löwinger Sámuelt választotta meg. A tanári karnak a Vezérőlbizottságban való képviselésével Waldapfel József dr.-t bízta meg, a Gyorsírókör vezető-tanári listáját Dr. Cselényi Imre, az Önképzőkörét Dr. Graf András, a Sportkörét Perényi Tivadar vállalta. Az internátus nevelő-tanára továbbra is Dr. Löwinger Sámuel; a menza ügyeinek vezetését pedig most is Hausbrunner Vilmos vállalta. Könyvtárnok Dr. Graf András. (A kéziratokat Dr. Löwinger Sámuel kezeli.) A fizikai szertár őre: Hausbrunner Vilmos.

A javító- és felvételi vizsgálatok szeptember hó 1-én, 2-án és 3-án voltak, a tanítás szeptember 5-én kezdődött.

Közérdekű munkaszolgálat. Mindjárt az iskolaév kezdetén közérdekű munkaszolgálatra hívták be Erényi Elemér, Dr. Graf András, Dr. Klein Mór, Perényi Tivadar, Dr. Turán Pál és Dr. Waldapfel József tanárokat. Erényi szeptember 10-én már visszajött; nem sokkal később Perényi is. A többiek azonban csak december hó vége felé. A tanári karnak ilthonmaradt néhány tagja a bevonultak óráiból csak 13 órának az ellátását vállalhatta. Megkértük

Dr. Elek Oszkár, Dr. Endrei Gerzson, Dr. Kohlbach Bertalan és Mende Jenő nyug. áll. gimn. tanárokat a többi órák ellátására, s ők készségesen vállalkoztak is a bevonultak helyettesítésére. E helyen is hálás köszönetünket fejezzük ki szíves készségükért.

1941. április 19-én Dr. Waldapfel József rendes tanárt ismét behívták munkaszolgálatra. Tíz latin órájának helyettesítését Dr. Osztern Salamon ny. áll. gimn. tanár vállalta; három magyar órát Dr. Csetényi Imre, 4 görög órát Dr. Gráf András vett át.

A hallgatók közül is 18-an vonultak be munkaszolgálatra. Nagyrészüket az aszódi rabbiság kerületében volt és Dr. Berg József főrabbi gondoskodott a hallgatóság rituális kosztal való ellátásáról. Erre a célra a Pesti Izr. Hitközségtől 700 pengőt, a Vezérlőbizottságtól 300 pengőt, az OMIKÉ-től és Ginzler Hermann kormánytanácsostól 100—100 pengőt, Dr. Takács Páltól 10 pengőt kaptunk. Az őszi ünnepek alatt felajánlott templomi adományok felét cca. 500 pengőt ugyanerre a célra és a bevonult hallgatók tandíjsegélyére fordítottuk.

Ferenc József császári és apostoli királyi felsége halálának évfordulóján, november hó 20-án gyászistentiszteletet tartottunk.

Üdvözlések. Az akkor gyengélkedő Dr. Fischer Gyula főrabbit 80. születése napján levélben üdvözlöttük.

Résztvételüket fejeztük ki az aradi izr. hitközségnek 35 éven át ott működött főrabbijának Dr. Vágvölgyi Lajos és a pesti izr. hitközségnek Dr. Horváth Dezső hit-tanárnak, egykori kiváló növendékeinknek, elhalálózása alkalmából.

Új tantervünk ebben az iskolai évben a II. osztályban is életbelépett.

Változás a tanári testületben. Az iskolaév elején Dr. Fischer Gyula főrabbi levélben értesítette az igazgatóságot, hogy eddig viselt tanári megbízatásáról lemond. Több mint negyedszázadon át tartott előadást főiskolánkon nagy buzgalommal, lelkesedéssel és kiváló eredménnyel. Lemondása következtében Dr. Löwinger Sámuel és Guttman Henrik a felső tanfolyamban több órát kapott, az alsó tanfolyamon pedig Dr. Friedman Dénes.

Pedagógiai és továbbképző tanfolyam. A két évvel ezelőtt megindított pedagógiai és továbbképző tanfolyam az idén is sikeresen folytatta működését, nagyobb részt a múlt évi előadók tartottak újabb témákról előadást, de sikerült részint új előadókat, részint pedig olyan előadókat is megnyerni, akiknek előadásait az elmúlt esztendőben már tervbe vettük, de akik különböző akadályok miatt nem tarthatták meg előadásukat. A tanfolyamon intézetünk

hallgatóin kívül fővárosi és fővároskörnyéki rabbik, hittanárak és hittanárnők, valamint hitközségi alkalmazottak is résztvettek. Az igazgatóság hálás köszönetét fejezi ki Dr. Szemere Samu igazgató, tanügyi főtanácsos, Dr. Kohn Zoltán tanfelügyelő, Dr. Cseh Arnold és Dr. Pásztor József tanár uraknak, akik az idei tanterv megállapításánál segítségünkre voltak és a tanfolyam eredményességének előmozdítása érdekében határozottan közreműködtek. Dr. Kohn Zoltán tanfelügyelő külön bemutató és mintatanítást is rendezett a hitközség elemi iskoláiban, amelyekhez fűződő megbeszélések nagymértékben előmozdították a hallgatóság pedagógiai tudását és készségét.

Az előadó neve	Az előadás címe	Az előadó neve	Az előadás címe
Dr. Hevesi Simon	A) Pedagógia Megnyitó		B) Hitközségi Ügykezelés
Dr. Bolgár Ferenc	Vallásneveléstani problémák	Eppler Sándor	A hitközségek új szociális feladatai
Dr. Cseh Arnold	A szülők mint nevelési tényezők	Dr. Katona József	Magyar-zsidó kulturális program tervezése
Dr. Háhn István	A bibliatörténet tanításának problémái	Dr. Munkácsi Ernő	Részletek a magyar zsidók közjogából (II)
Dr. Kandel Sámuel	A zsidó vallás alaptanításainak összefoglaló képe		C) Gyakorlati lelkészkedés
Dr. Kohn Zoltán	Hitoktatásunk új célkitűzései	Dr. Benoscholszky Imre	Prédikáció a gyermekeknek és a serdülőknek
Dr. Rosenblum Manó	A lelkiadottság szerepe a vallásos nevelésben	Dr. Friedmann Dénes	Gyakorló rabbik irodalmi munkássága
Dr. Vidor Pál	Az ünnepek tanítása	Dr. Kálmán Ödön	A rabbinikus döntések rendszere
		Dr. Pásztor József	A pap mint szociális munkás

Iskolalátogatások. Az állami főfelügyeleti jog gyakorlásával megbízott tanker. kir. főigazgató nevében Dr. Szabó Richárd gimn. igazgató, gimn. szakelőadó március 24-én,

április 2-án és 3-án látogatta meg az intézetet és megvizsgálta az ügykezelést. Minden tanár tanítását meghallgatta. A megtartott értekezleten értékes utbaigazításokat adott. Dr. Horváth Endre egyetemi m. tanár görög nyelvi, Németh Béla énekszakos, Dr. Renner János fizikaszakos tanulmányi főfelügyelők is meglátogatták iskolánkat és a megfelelő szakos tanárokkal értekezletet tartottak.

Az egészségi állapot a folyó iskolaévben kielégítő volt. Egy II. osztályos tanuló ragályos betegség miatt hat hétre ki volt tiltva az iskolából.

Iskolai ünnepségek. Az önképzőkör rendezésében tartottunk chanukai és március 15-i ünnepséget, május utolsó vasárnapján pedig a hősök emlékére. (L. Önképzőkör.)

A záróünnepségen az igazgató a Mindenható iránt való mély hálával emlékezett meg a Trianonban szétdarabolt haza egy értékes részének, a Délvidéknek visszatéréséről. Isten után országgyarapító Kormányzó urunknak köszönhetjük ezt az örvedetes eseményt.

Kirándulás. A tanulók ősszel és tavasszal több tanulmányi kirándulást tettek a budai hegyekbe.

Érettségi vizsgálatok. Héber érettségi vizsgálatra jelentkezett az V. osztály kilenc tanulója és nyolc másutt érettségizett jelölt, ez utóbbiak közül kettő visszalépett. Az írásbeli vizsgálaton a Vezérlőbizottság elnöke által kijelölt következő tételt kellett kidolgozni:

אהנת השבע בספרי הנביאים

A természet szeretete a próféták könyvében.

A szóbeli vizsgálat május hó 13-án, 14-én, 16-án és 18-án volt Dr. Hevesi Simon vezérlőbizottsági tag elnöklete alatt.

A gimnáziumi tárgyakból május hó 15., 16., 18-án és 19-én voltak az írásbeli vizsgálatok. Tételek: A magyar nyelv- és irodalomból: a) Nemzeti hőseink költészetünkben (a századfordulóig). b) Pázmány Péter, Bethlen Gábor és Eszterházy Miklós politikája. A német nyelv- és irodalomból: Erzsébet királyné. A latin nyelv- és irodalomból: Cicero De Divinatione lib. II. Cap. 9. Görög nyelv- és irodalomból: Platon: Politeia b cap. 17.

A rabbivizsgálatokat március 3-tól 19-ig tartottuk meg. Házi dolgozatuk és zárthelyi írásbeli vizsgálatuk alapján szóbeli vizsgálatra bocsájtattak: Dr. Bakonyi József, Dr. Fried Dezső, Dr. Weisz Miksa, Dr. Davidovics Mihály Dávid, Dr. Weinberger József, Dr. Funk Oszkár, Dr. Scher László, Dr. Székely István, Dr. Vogel Maier, Dr. Rosenthal László és Dr. Singer Ödön. A vizsgálóbizottság elnöke: Dr. Kecskeméti Ármin főrabbi, tagjai: Dr. Guttmann Mihály

igazgató, Dr. Hevesi Simon, Dr. Hoffer Ármin, Dr. Löwinger Sámuel és Guttmann Henrik vizsgázató tanárok voltak.

A március 20-án megtartott avató ünnepségen Dr. Kecskeméti Árinin makói főrabbi avatta fel és az igazgató áldotta meg a jelölteket. Ezek nevében Dr. Weisz Miksa mondott köszönetet. Július hó 1., 2. és 3-án Dr. Büchler Sándor egy. m. tanár, vezérlőbizottsági tag elnöklete alatt ugyanezen bizottság előtt tettek rabbivizsgálatot Dr. Herczog Sándor, Dr. Herskovits László és Dr. Róth Ernő.

Végzett növendékeink közül Dr. Engel Farkast ceglédi rabbivá választották, Dr. Fried Dezső a kolozsvári zsidó gimnázium tanára, Dr. Hirschler Árpád Szombathelyen, Dr. Rosenthal László Tatán, Dr. Szabó Ödön Békéscsabán lett hittanár.

Jutalomdíjak. A Goldschmied-alapítvány kamataiból 100—100 pengő jutalomdíjat kapott Braun Vilmos és Hajós György. A Bacher Vilmosné jutalomdíjat Glück György, a Mahler-félét Schwarczbárt József, a Lázár-félét Lisszer László és a Dr. Hoffer Arminné-félét Schwarczkopf Miklós hallgató kapta. A Bánóczi-félét Schmideg József, a Klein Miksa-félét Löwy László, a Dr. Hevesi Simon-félét Klein Miklós, a Herczog-félét Gottlieb László, a Gara Emil-félét Biedermann Oszkár, a Lazarus-félét Schreiber Beczálél, az 50 éves barátság jutalomdíját Blaustein Sándor és az Écz Chájim jutalomdíját Szirtes László tanuló kapta.

Dr. Bacher Vilmos levelezésének kiadására Dr. Bacher Béla igazgató úrtól az idén 100 pengőt és két évvel ezelőtt is 100 pengőt kaptunk. Ugyanerre a célra Dr. Blau Lajosné és Breszlauer Arturné 20—20 pengőt, Dr. Blau György 30 pengőt juttatott el hozzánk. Az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat elnöksége pedig 150 pengőt szavazott meg e kiadvány támogatására. Reményünk van további adományokra is, úgy, hogy a jövő iskolaévben megkezdhetjük Dr. Bacher Vilmos kora igen sok kiváló zsidó és nemzsidó tudásával folytatott levelezésének kiadását.

A Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet Vezérlőbizottsága :

Elnök: **Wertheimer Adolf.**

Budapesti tagok:

- Dr. Dési Géza ügyvéd, m. kir. kormányfőtanácsos.
 Dr. Buday-Goldberger Leó, felsőházi tag.
 Eppler Sándor, a Pesti Izr. Hitk. főtitkára.
 Dr. Fischer Gyula, pesti főrabbi.
 Halász Manó ny. vezérigazgató, m. kir. kormányfőtanácsos.
 Dr. Hevesi Simon, pesti vezető főrabbi.
 Krámer Miksa, m. kir. kormányfőtanácsos, a Pesti Chevra Kadisa elnöke.
 Dr. Mahler Ede, ny. egyetemi ny. r. tanár.
 Stern Samu, udv. tan. az Izr. Országos Irodájának és a Pesti Izr. Hitközségnek elnöke.
 Vida Jenő, felsőházi tag, az »I. oszt. Magyar Érdemkereszt« tulajdonosa.
 csepeli báró Weisz Alfonz, gyáros.

Vidéki tagok:

- Dr. Bernstein Béla főrabbi, Nyiregyháza.
 Dr. Pap Róbert ügyvéd, a XXII. községkerület és a Szegedi Izr. Hitközség elnöke, Szeged.
 Dr. Büchler Sándor főrabbi, egyet. m. tanár, Keszthely.
 Báró Dr. Hatvany Bertalan nagyiparos, Buda.
 Dr. Herzog Manó főrabbi, Kaposvár.
 Dr. Kecskeméti Ármin főrabbi, egyet. m. tanár, Makó.
 Dr. Löw Immanuel főrabbi, felsőházi tag, Szeged.
 Szántó Jenő, a Magy. Izr. Orsz. Irodájának elnök-helyettese, Buda.
 Dr. Szegő Miklós, a XI. izr. községkerület elnöke, Székesfehérvár.

A tanári testület működési köre:

1. Hatóságok.

Iskolánk a nm. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium rendelkezése alatt áll. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter: Dr. Hóman Bálint.

Minisztériumi ügyosztályunk főnöke: Dr. Bernáth Géza, min. osztályfőnök.

2. A felsőtanfolyam tanári karának tagjai.

Igazgató: **Dr. Guttman Mihály.**

- Dr. Guttman Mihály igazgató, tanította a talmud statariet és a talmud cursoriet a B) csoportban és tartotta az apologetikai, halachikus és pedagógiai gyakorlatokat u. e. csoportban. Heti óráinak száma: 8.
- Dr. Groszmann Zsigmond, pesti rabbi, óraadó tanár, tanította a gyakorlati lelkészkezdést a IV. és V. évfolyamban, heti 1 órában.
- Guttman Henrik rendkívüli tanár, tanította mindkét csoportban a zsidó történetet és a történeti kútforrásokat. Heti óráinak száma: 6.
- Dr. Hevesi Simon, pesti vezető főrabbi, óraadó tanár, tanította a vallásbölcseletet és a vallásbölcseleti olvasmányokat. Heti óráinak száma: 2.
- Dr. Hevesi Ferenc pesti rabbi, óraadó tanár előadta a homiletikát heti 1 órában.
- Dr. Hoffer Ármin, rendes tanár, tanította a szertartást mindkét csoportban, a talmud statariet és cursoriet az A) csoportban. Heti óráinak száma: 13.
- Dr. Löwinger Sámuel, rendkívüli tanár, tanította a Szentírást mindkét csoportban, az exegelikus olvasmányokat a B) csoportban, a Bevezetést a Szentírásba és a palesztinai talmudot, a Bevezetést a talmudba az A) csoportban. Heti óráinak száma: 10.

3. A gimnázium (alsó tanfolyam) tanári testülete.

Sorszám	A tanár neve	Műveltség	Képzettség	Szolgálati évei		Mely tárgyakat, mely osztályban, heti hány órában tanított?					Het órasszám	Jegyzet (Egyéb elfoglaltság)	
				összesen	előzetes	I.	II.	III.	IV.	V.			
1.	Dr. Guttman Mihály	igazgató	theolog.	34	8	—	—	—	—	—	—	—	—
2.	Dr. Csech Arnold	óraadó tanár	magyar német	29	18	német 2	német 2	német 2	német 2	német 2	német 2	10	—
3.	Dr. Csetényi Imre	rendes tanár	magyar történet	19	19	magyar 3 történet 2	magyar 3 történet 2	magyar 3 történet 2	magyar 3 történet 2	magyar 3 történet 2	magyar 3 történet 2	19	Az I. o. főnöke, a Gyorsirókr vezető-tanára,
4.	Dr. Dercsényi Móric	rendes tanár	latin görög	34	34	—	—	—	latin 5 görög 3	latin 5 görög 3	latin 5 görög 3	16	Az V. oszt. főnöke
5.	Erényi Elemér	óraadó tanár	termérajz földrajz	28	12	termérajz 2	szetrajz 2	—	—	—	—	4	—
6.	Dr. Friedlman Dénes	óraadó tanár	theolog.	2	2	inbérnyelv 1	zsidók története 1	zsidók története 1	zsidók története 1	zsidók története 1	zsidók története 1	7	—
7.	Guttman Henrik	főiskolai tanár	theolog.	7	7	Pentateuchus 2 Hagiógrafa 3	Prótéták 3, Pentateuchus 3	—	—	—	—	11	—
8.	Dr. Graf András	óraadó tanár	latin görög történet	7	7	történet 2 görög 4 latin 4	történet 2 görög 4 latin 4	történet 2 görög 4 latin 4	történet 2 görög 4 latin 4	történet 2 görög 4 latin 4	történet 2 görög 4 latin 4	20	A III. osztály főnöke, könyvtáros,
9.	Hausbrunner Vilmos	rendes tanár	matema. fizika	42	34	—	—	—	—	—	fiz. 3	3	Jegyző, a fizikai szeriár óre, a segélyegylet titkára, a mensa vezető tanára
10.	Dr. Kálmán Ödön	óraadó tanár	theolog	5	5	Talm. stat. 5.	Talmud curs. 3	—	—	—	—	8	—
11.	Dr. Kiss Arnold	óraadó tanár	theolog.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Meghalt
12.	Dr. Klein Móric	óraadó tanár	egészség-segít	3	3	—	—	—	egészség-tan 2	—	—	2	Iskolaorvos
13.	Dr. Löwinger Sámuel	főiskolai tanár	theolog.	11	11	—	—	—	Talmud stat 5	—	—	5	A templom vezetője, az intern. vezető tanára
14.	Perényi Tivadar	óraadó tanár	testn.	35	14	T e s t n e v e l é s 4					4	A Sportkör vezető tanára	
15.	Szende Sándor	óraadó tanár	ének zene	10	10	ének 1	ének 1	ének 1	ének 1	ének 1	—	4	A templomi énekkar vezetője
16.	Dr. Turán Pál	óraadó tanár	math. fizika	4	4	matem. 2	matem. 2	matem. 3 fiz. 2	matem. 3 fiz. 2	matem. 3 fiz. 2	matem. 2	16	A IV. osztály főnöke
17.	Dr. Waldapfel József	rendes tanár	magyar lat.-gör.	16	16	latin 5 görög 4	—	magyar 3 latin 5	—	—	—	18	Az I. oszt. főnöke, az önképzőkör vez. tanári főnöke, a tanári kar képviselője a vezetőlizotiságban

A tanári kar nyug. tagja:

Dr. Heller Bernát főisk. r. tanár.

Altisztek:

Müller András műszaki altiszt.
Urbán István altiszt.

A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága 1940—41. évben.

Dr. Guttman Mihály igazgató, az IMIT igazgató-sági tagja, a Jeruzs. egyetem kuratóriumának tagja, társszerkesztője a Magyar Zsidó Szemle és a Haszokér című (héber nyelvű) folyóiratnak. A Hertz-Biblia magyar kiadásának társszerkesztője. Ein Wort über die Stellung des Talmuds zum Anthropomorphismus (Monatsschrift für die Wissenschaft des Judentums, Berlin, 1940.). Rási Kommentárjának viszonya a palesztinai Talmudhoz (héberül) Bitzaron jubileumfüzetében (New-York, 1940.).

Dr. Cseh Arnold, a Magyar Pedagógiai Társaság tagja, a Tantítóképző-Intézei Tanárok Országos Egyesületének, az Országos Izraelita Tanítóegyesületnek és a VIII. ker. templomkörzet választmányának tagja, az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat felolvasóbizottságának jegyzője. Cikkeket írt a Magyar Zsidó Szemlébe és az Izraelita Tanügyi Értesítőbe. Előadásokat tartott a Pesti Izraelita Hitközség Szabadegyetemén Szuggesztió, autoszuggesztió és vallási jelenségek«-ről és a Szülők Pedagógiumán »A helyes tanítás módjáról« és a Ferenc József Országos Rabbiképző-Intézet pedagógiai tanfolyamán »A szülői ház és az iskola«, »Az anya mint nevelési tényező« és »Az apa mint nevelési tényező« címen. Az Országos Izraelita Tanítóegyesület megbízásából írt és szerkesztett Zsinórirásos Abécéskönyvét átdolgozta.

Dr. Friedmann Dénes óraadó tanár, az újpesti izraelita hitközség főabbija, Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, az Országos Rabbiegyesület pénztárosa, a Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaft des Judentums magyarországi megbízottja, az IMIT, az OMIKE választmányi tagja, a Magyar Zsidó Szabadegyetemen az irodalmi ismertetések előadója, az újpesti Dr. Venetianér Lajos izraelita közművelődési egyesület elnökségi tagja, a Magyar Zsidó Szemle szerkesztője, az új-

pesti Dr. Venetianer Lajos izraelita elemi népiskola igazgatója, a Magyar Zsidók Lapja Új Könyvek rovatának vezetője, a VI. izraelita községkerület képviselőtestületének tagja.

Dr. Graf András. 1. Die Tataren im Spiegel der byzantinischen Literatur 1941. Heller Emlékkönyv. Sajtó alatt. 2. Cikkek az Új Idők lexikonában.

Dr. Groszmann Zsigmond, pesti rabbi, a rabbisági iroda igazgatója, az ORE ügyvezető alelnöke, az ISZGYE és a VAC egyházi elnöke, az OMIKE igazgatósági és az IMIT választmányi tagja, a Magyar Izrael szerkesztője. Történelmi, teológiai és pasztorális dolgozatai jelentek meg a hazai zsidó felekezeti lapokban. Előadásokat tartott a Szabad Egyetemen, a Dr. Weisz Miksa Kultúr Társaságban, a Pesti Izr. Hitközség V/a ifjúsági csoportjában, a VAC-ban, Budán és Kőbányán.

Guttmann Henrik, az Országos Rabbi Egyesület fegyelmi bizottságának, a Pestszentlőrinci Izr. Hitközség gazdasági, jótékonyági és kulturális bizottságainak tagja. Megjelent tanulmányai: A Hertz-Biblia magyar kiadásának társszerkesztője. A magyarországi zsidók III. Károly korában (Dr. Kiss Arnold Emlékkönyv. Külön is). Kisebbségi cikk a Magyar Zsidók lapjában. Előadást tartott »Kitérések és fajkeveredések a középkorban« címen a M. Zs. Szabad egyetemen.

Dr. Hevesi Simon, az Orsz. Rabbiegyesület elnöke, az OMIKE, az Orsz. izr. Patronage Egyesület alapítója és egyházi elnöke, a MIKÉFE díszelnöke, számos pesti és vidéki felekezeti, kulturális, szociális társulati és intézmény pártfogó, tiszteletbeli és dísztagja. A Magyar Zsidó Szemle, a Haszokér tudományos folyóirat társszerkesztője. Cikkeket írt zsidó felekezeti lapokban.

Dr. Kálmán Ödön, az Országos Rabbi Egyesület titkára, az IMIT választmányának, a VI. izr. községkerület elöljáróságának, a kir. magy. Gyűjtőfogház felügyelőbizottságának, a fővárosi (X. ker.) szociális munkabizottságának tagja, a Magyar Izraelnek, az Orsz. Rabbiegyesület félévi értesítőjének szerkesztője és felelős kiadója, ugyanezen értesítőben, az 1940—41. évfolyamában az Isszur v'hetter (responsum) rovat valamennyi cikkének és több gyakorlati irányú dolgozatnak írója. »A község küldötte« (Hitközségi tisztviselők lapjában). Az emberáldozattól a bőjtoldó szijjumig. (Magyar Zsidó Szemle). A Talmud szelleme. (Előadás a győri Tórász Cheszed egyesületben.) Több felolvasás a Kőbányai, valamint a kunszentmártoni

hitközség kulturelőadásain. A talmud ismertetése a középiskolában. Gyakorlati kérdések. (Előadások a Rabbiképző pedagógiai tanfolyamán.)

Dr. Lőwinger Sámuel, a Magyar Zsidó Szabadegyetem igazgatója, az Izraelita Magyar Irodalmi Társulat jegyzője, bibliabizottságának jegyzője, irodalmi bizottságának tagja, az Országos Rabbiegyesület választmányának, a Pesti Izraelita Hitközség képviselőtestületének tiszteletbeli működő tagja, kulturális szakbizottságának és könyvtárbizottságának, valamint a Nagyfuváros uccai templomkörzet választmányának tagja. Társzerkesztője a Magyar Zsidó Szemle és a Haszókér (héber nyelvű) című folyóiratoknak. A Hertz-Biblia magyar kiadásának társzerkesztője. Sajtó alatt: Zecharja könyveinek egysége. (Magyar Zsidó Szemle, 1941.) Kisebb cikkei jelentek meg a Magyar Zsidók Lapjában, a Magyar Zsidó Szemlében és a Magyar Izraelben. Előadásokat tartott: a Magyar Zsidó Szabadegyetemen, a Kispesti Izr. Hitk. IMIT estjén, a Győri Tórász Cheszed Egyesület előadóestjén, a Pesti Izr. Hitk. Goldmark ifjúsági csoport szemináriumában.

Dr. Turán Pál, 1. On Interpolation. III. Interpolatory Theory of polynomials. Annals of Mathematics. U. S. A. 2. Egy előadás az Eötvös-Loránd Matematikai és Fizikai Társulatban: »Egy szélsőértékfeladat a graphelméletben« címen.

Dr. Waldapfel József, a Bpesti Phil. Társaság választmányának és a Parthenon igazgatóválasztmányának tagja. Újabbán megjelent cikkei: A Székelyvár helyi Kódex. Irodalomtörténeti Közlemények, 1940. — Krakkó a magyar művelődésben. Apollo. — Magyarország sorsának XVI. századi lengyel visszhangjához. Egyetemes Philológiai Közlöny, 1940. — Egy talmudi hely szerepe a reformáció korának történetiszemléletében. IMIT Évkönyv, 1940.

Tananyag

Az I. és II. osztályban az 1940-ben jóváhagyott új tantervben, a III—V. osztályban az 1929-es tantervben megszabott tananyagot minden osztályban elvégeztük.

Ifjúsági egyesületek.

A Goldziher Ignác Theológiai Társaság. (GITT.) Társaságunk ezévi működése 1940. november 18-án indult meg a következő tisztikar vezetésével:

Elnök: Dr. Herczog Sándor; alelnök: Dr. Reichmann Győző; főtitkár: Günsberger Ferenc; titkár: Glück György;

jegyző: Fischer Zoltán; főpénztáros: Kepecs Imre; pénztáros: Eisenberger Ferenc; főellenőr: József László; ellenőr: Hornstein Géza.

Az év folyamán két személyi változás történt, amennyiben Glück Györgyöt Friedmann Jenő, Eisenberger Ferencet Genuth József váltotta fel a titkári, illetőleg a pénztárosi tisztségben.

Társaságunk az év folyamán szociális és kultúrmunkát fejtett ki.

Szociális munka. A szociális munka főképpen a tandíjsegélyezésből állott. Tekintettel arra, hogy az első félévben az Écz Chájim Egyesülettől és a templomi bevételből rendelkezésre álló összeget teljességében a munkaszolgálatos hallgatók segélyezésére kellett fordítanunk, általános segélyosztásra nem kerülhetett sor, csak a második félévben.

A második félévben kétszeri segélyezésnél kiosztásra került 2580 P, mégpedig az első osztás alkalmából 39 hallgató kapott összesen 1540 P-t, a második osztásnál 44 hallgató kapott 965 P-t és végül az év végén 5 doctorandus kolléga kapott összesen 75 P szigorlati segélyt.

A tansegélyen kívül 50 P-t irányoztunk cipőtalp és ruhafoltozási akcióra, amelyet szintén több kolléga vett igénybe.

A tandíj- és egyéb segélyezéshez szükséges összeget a következő anyagi erőforrások révén szereztük meg:

Wertheimer Adolf vezérelőbizottsági elnök úrral karöltve az Écz Chájim egyesület 800 P-t bocsátott rendelkezésünkre.

A következő főrabbi urak, illetve hitközségek voltak segítségünkre:

Dr. Enten Manó kassai, Dr. Weisz Pál debreceni, Dr. Hirschler Pál és Dr. Boros István székesfehérvári, Dr. Deutsch Gábor deveseri, Dr. Linksz Izsák kőszegi, Dr. Klein Andor abonyi, Dr. Bernstein Béla nyíregyházai, Dr. Kecske méti Ármin makói, Dr. Wallenstein Zoltán pécsi, Dr. Reich Béla jászberényi és Dr. Waldmann Ernő komáromi főrabbi uraktól összesen 266 P folyt be, azonkívül segítségünkre voltak Dr. Berkovits József és Dr. József Károly rabbi urak, szíves közbenjárásukkal.

23 hitközség, nőegylet, chevra és ifjúsági egylet részéről összesen 445 P folyt be.

A sábat-sekólimi snóder akció 314 P-t jevedelmezett.

A chanukai ünnepély tisztán 131.94 P-t; az 1941. február 26-án özv. Dr. Kiss Arnoldné, Dr. Vidor Pálné, Dr. Szemere Samuné, özv. Dr. Blau Lajosné és özv. Baracs Károlyné fővédnöksége alatt megtartott budai tea 39.37 P-t; az 1941. március 2-án Dr. Guttmann Mihály, Dr. Guttmann

Mihályné, Dr. Hevesi Simon, Dr. Hevesi Simonné, Wertheimer Adolf, Eppler Sándorné és Rósenberg Sándorné fővédnöksége, Eppler Erzsébet és a pesti fiatal papnék: Dr. Birnfeld Sámuelné, Dr. Berkovits Józsefné, Dr. Löwenheim Miksáné, Dr. Mandel Miklósné, Dr. Rosenblum Manóné, Dr. Rosenfeld Jenőné, Dr. Salgó Lászlóné és Dr. Scher Tiborné rendezésével megtartott pesti tea 418.15 P-t jövedelmezett.

Seress Sándor, Dr. Farkas József, Waldmann János, valamint a Testvérek tanyája összesen 60 P-t juttatott a GITT-nek.

Újpesten a Venetiáner Körben tartott előadás 40 P-t, a szeminárium templomában történő snóderolás 31 P-t jövedelmezett.

Dávidovits Emil esküvője és egyéb alkalmakkor 165 P-t küldött a Társaságnak.

Összegezve:

Bevétel: Écz Chájim 800 P, Hitközségek 445 P, Rabbik 266 P, S. sekólim 314 P, Chanuka 132 P, Budai tea 39 P, Pesti tea 418 P, Egyéni ad. 60 P, Venetiáner kör 40 P, Nóder 31 P, Dávidovits E. 165 P, összesen: 2705.— P.

Kiadás: Tandíjsegély 2580 P, Szigorlati segély 75 P, Cipő-ruha a. 50 P, összesen 2705.— P.

Az egyéb, adminisztrációs költségekhez szükséges összeget a pesti és budai hitközségek adományáiból, a kőbányai és óbudai tea hozadékából és a Társaságnak egyéb jövedelmeiből állítottuk össze.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik közvetve és közvetlenül, anyagi és erkölcsi támogatással lehetővé tették a Társaság ezidei munkáját.

Külön köszönetet kell mondanunk Dr. Berg József aszói főrabbinak, aki a munkaszolgálatos kollégákat, — nem csupán anyagilag, de erkölcsileg is a lehetőség határain túl is testvéri szeretettel segítette és minden pillanatban mellettük állott, ha támogatásra volt szükség.

Noha a tandíjsegélyezés terén eddig nem tapasztalt eredményeket értünk el, még mindig nem jutottunk el a szükséges fokra és éppen ezért kérjük a zsidó társadalom még nagyobb támogatását.

Kultúr munka. A Társaság kulturális működése részben a nagyközönség, részben pedig a Társaság tagjainak bevonásával történt:

1. Kultúrrelőadássorozat: Az 1940—41. tanévben 6 előadást tartottunk. Előadássorozatunk témái különbözők voltak:

1941. január 31. Dr. Hevesi Ferenc: Bergson.

1941. február 18. Dr. Benoschofszky Imre: Megemlékezés Kiss Arnoldról.

1941. február 18. Goldberger Sándor: Kiss Arnold tanulmány.

1941. február 22. Dr. Szemere Samu: Mi a filozófia?

1941. március 1. Dr. Farkas József: Istentiszteletünk történeti fejlődése.

1941. március 16. Dr. Berg József: Vallás a viharban.

1941. április 2. Dr. Szabolcsi Lajos: Meztlábások. (Regényrész.)

2. A héber nyelv kultiválása céljából a Társaság héber nyelvkurzust, valamint péntekesténként chug ivri-ket rendezett.

3. Sálós szöudótokekat rendeztünk szombat délutánonként, amelyeket héber és magyar tóramagyarázatok, valamint héber énekek tettek színessé.

4. Társas vacsorát rendeztünk: a) chámisá ászár bisvát-kor, amikor a Társaság tagjai 5 fát ültettek a Keren Káyemet Lejiszráélnál megboldogult Dr. Klein Sámuel professzor emlékére, és b) purimkor.

Társaságunk rendezvényein és előadásain a tisztikar részéről Dr. Herczog Sándor, Dr. Reichmann Győző, Günsberger Ferenc, Fischer Zoltán, Kepecs Imre, Jólesz László és Hornstein Géza, a tagok sorából Arday György, Billitzer Dezső, Dávidovits Soma, Glück György, Goldberger Sándor, Herschkovits Mayer, Mandel Dezső, Moskovits Mihály, Rubin Jenő, Schwarzbart József, Spiegel Tibor és Aladár és Schindler József szerepeltek!

Egyéb tevékenység. A Társaság tagjai az intézet templomán kívül a MÍNOSZ-ban, a József-köruti tanoncotthonban, és az aggok házában prédikáltak.

Rendszeresen folyt a temető szolgálat és széderesték rendezésével is megbíztuk kollégáinkat.

Az őszi nagyünnepek alkalmával nem csak rabbit nélkülöző hitközségekben, hanem munkatáborokban is prédikáltak kollégáink.

Az alapszabályokat az intézet főtisztelendő tanári kara kívánságának megfelelően módosítottuk.

A GITT kezdeményezésére az Intézet diákigazgatónyokkal látta el a hallgatóságot.

A Társaság ingó vagyonát irógéppel és egy ornátusapkával gyarapítottuk.

A Társaság résztvett az OMZSA családvédő (emlékgyűri) akciójában. Az év végén tisztikari tablót csináltattunk.

Blau Lajos Zsidó Tudományos Kör. Ezidei vezetősége: Elnök: Teszler Herman. Az intézőbizottság tagjai: Angyal Béla, Neumann György, Dr. Schindler József, Dr. Teichman Jakab.

Társulatunk, célkitűzéseinek megfelelően, a hallgató-

kat tudományos munkásságuk kifejtésében hathatósan támogatta.

A február hó 6-án tartott közgyűlés egyhangulag elfogadta az alapszabályok módosítását. A főbb újítások: A Kör nevének a megváltoztatása (ezelőtt Talmudtudományi volt); csak az Intézet beírt rendes hallgatói lehetnek a Társaság rendes tagjai; a Társaság kiadványaiban csak a rendes tagok munkái jelenhetnek meg.

A Társaság magyar, héber és francia nyelvű részből álló idei évkönyvét Dr. Kúnos Ignác c. ny. rk. egyetemi tanár úrnak ajánlja 50 éves egyetemi tanári jubileuma alkalmából. Az évkönyv munkatársai: Dr. Balázs György, Berger Andor, Békési Pál, Gervai Sándor, Glück György, Neumann György, Dr. Schindler József, Spitz László, Dr. Teichman Jakab és Teszler Herman.

Az évkönyvön kívül még három kiadvány van sajtó alatt.

A Bacher Vilmos-kör 1940/41. éve. Vezető tanár: Dr. Graf András. Az év elején távollétében Dr. Csetényi Imre helyettesítette.

Tisztikar: Elnök: Komlós János, főtitkár: Szirtes László, főpénztáros: Goldberg Lajos, könyvtárosok: Baranyai György és Biedermann Oszkár, ellenőr: Sternberger Ernő.

A Kör 9 ülést tartott. Ebből 2 közgyűlés (alakuló, évzáró), 2 ünnepi (márc. 15., Hősök emlékünnep) és 5 rendes ülés. Elhangzott számos szabadelőadás, felolvasás, novella, saját vers, műfordítás és szavalat, továbbá egy szavalóversenyt is rendezett a Kör.

A könyvtár 26 könyvvel gyarapodott, továbbá 42 könyvet beködtettünk.

A pályatételek közül 5-re érkezett be pályázat:

Latin: Beérkezett 2 pályamű. A mértéket azonban egyik sem ütötte meg. A jutalom nem adatott ki.

Görög: Beérkezett 1 pályamű. Szerzői: Ivanovszky, László IV. o. t. és Weinfeld István IV. o. t., dicséretet kaptak.

Magyar novella: Beérkezett 1 pályamű. Szerzője: Landler Péter IV. o. t., megkapta a 10 P-ös jutalmat.

Történelem: Fráter György politikája. Beérkezett 1 pályamű. Szerzője: Weinfeld István IV. o. t., megkapta a 10 P-ös pályadíjat.

Matematika: Beérkezett 1 pályamű. Szerzője: Klein Tibor III. o. t., megkapta a 10 p-ös jutalomdíjat.

A legszorgalmasabb tag jutalmát Friedmann Egon IV. o. t. kapta meg.

A március 15-i ünnepség műsora: 1. Hiszekegy. Előadta az énekkar. 2. Ünnepi beszéd. Elmondta: Szirtes László

főtitkár. 3. Eötvös: Én is szeretnék... Szavalta: Barta János III. o. t. 4. Weinfeld István IV. o. t. tanulmánya: Görgey. Felolvasta: Feldmann Tibor II. o. t. 5. Petőfi: Erdély. Szavalta: Barta János III. o. t. 6. Az énekkar énekelt: a) Kacsóh Pongrác: Rákóczi megtérése. b) Előre vitézek, Horthy Miklós én is... (Katonadalok). 7. Babits: Petőfi koszorúi. Szavalta: Blau Imre V. o. t. 8. Hymnusz, Rákóczi-induló.

A hősök napján rendezett emlékező ünnepség műsora:

1. Hiszekegy. Előadta az énekkar. 2. Ünnepi beszéd. Elmondta: Szirtes László főtitkár. 3. Végvári: Segítsetek. Szavalta: Krámer Béla IV. o. t. 4. Az énekkar énekelt: a) Szende Sándor: Hős magyar honvéd, b) Mikor megyek Galícia-felé... (Katonadal). 5. Ábrányi Emil: Vándormadár. Szavalta: Barta János III. o. t. 6. Hymnusz, Rákóczi-induló.

Az énekkar betanításáért és vezetéséért Szende Sándor tanár urat illeti hálás köszönet.

A Sportkör Perényi Tivadar testnevelési tanár vezette. Tisztikara: Elnök: Gottlieb László, alelnök: Weinfeld István, titkár: Sternberger Ernő, szertáros: Ábrahám József. A Sportkör neve: Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet gimnáziumának Sportköre.

Kerület: Budapest, csoport: északi.

Igazolási száma: 125., alakulási ideje: 1933.

Vezető-tanár neve és lakcíme: Perényi Tivadar, Budapest, VII., Damjanich-utca 49., III. 1.

A vezető-tanár testnevelési tanár-e? Igen.

Az iskola tanulóinak létszáma: 48.

Magántanuló nincs.

A testnevelés alól felmentettek száma: 1.

A Sportkörben működő tagok száma korosztályonként:

III. korosztály: 20, IV. korosztály: 27.

A testnevelési alap fizetése alól felmentettek száma: —.

Az alapra fizető tanuló: 48.

A sportköri foglalkoztatás óraszámát hetenként: 2.

Működő szakosztályok: atlétika, asztali tenisz, kosárlabda, labdarúgó és tornaszakosztály.

Van-e az intézetnek tornaterme? Igen.

Területe: 264 □ m.

Padlózata: műkö.

Van-e az intézetnek játékokra alkalmas udvara? Igen.

Területe: 284 □ m.

Külön játszótér: nincs.

Milyen sporttelepen gyakorolnak a tanulók: Rákosi gyakorlóter, IX., Üllői-út.

Hányszor hetenként? Egyszer.

Milyen sportnemből rendezett a Sportkör házi, intézeti,

csoport, kerületi, országos versenyt? Mindegyik szakosztály házi versenyt rendezett.

Melyik KISOK versenyben, mikor, hol és hány taggal vett részt a Sportkör? — Versenyben nem vettünk részt.

A Sportkör vagyonának múlt évi maradványa: 132.32 P.

A jelen tanévben befolyt bevételek: 115.20 P.

A Sportkör jelen tanévi összes kiadása: 112.58 P.

Maradvány: 134.94 P.

A Gyorsírókört Dr. Csetényi Imre vezeti. A Kör gyakorló órákat tartott. Ezeken 120—150 szótagos sebességet értek el. A Kör jegyzője Gottlieb László volt.

A Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet felső tanfolyamán 1940—41. tanévben a következő előadások tartottak:

Szentírás. A) csoport. Ezra és Nehemia. Heti 2 óra. Tanár: Dr. Löwinger Sámuel. B) csoport. Ezekiél 1—39-ig. Heti 2 óra. Tanár: Dr. Löwinger Sámuel.

Bevezetés a Szentírásba. I., II., III. évfolyam. Általános és részletes bevezetés. Heti 2 óra. Tanár: Dr. Löwinger Sámuel.

Exegetikus és Midrás olvasmányok. B) csoport. Ezekiél Targuma, szemelv. az exegetikus és hagyományos irodalomból. Heti 2 óra. Tanár: Dr. Löwinger Sámuel.

Talmud stat. A) csoport. Kethuboth 18 b.—23 a.-ig. Heti 4 óra. Tanár: Dr. Hoffer Ármin. B) csoport. Kid-dusin válogatott részek (házassági jog). Heti 4 óra. Tanár: Dr. Guttmann Mihály.

Talmud curs. A) csoport. Chullin 96 b.-tól, 99 a.-ig és 108 a.-tól, 113 a.-ig. Heti 3 óra. Tanár: Dr. Hoffer Ármin. B) csoport. Joma VIII. per. Heti 3 óra. Tanár: Dr. Guttmann Mihály.

Talmud (palesztinai). A) csoport. Szemelv. Bera-koth és Taanith traktátusaiból. Heti 1 óra. Tanár: Dr. Löwinger Sámuel.

Bevezetés a Talmudba. A) csoport. A tannák kora. Heti 1 óra. Tanár: Dr. Löwinger Sámuel.

Haláchikus gyakorlatok. B) csoport. Referátumok kidolgozása. Heti 1 óra. Tanár: Dr. Guttmann Mihály.

Szertartás tan. A) és B) csoport. Schulchan Aruch Jore Dea 55. fejezettől 60. fej., 87. fej.—92. fej.-ig és a. 69. fej. Heti 3—3 óra. Tanár Dr. Hoffer Ármin.

- Zsidók története.** A) csoport. A zsidók története a középkorban. Heti 2 óra. Tanár: Guttmann Henrik.
 B) csoport. A zsidók története a babiloni fogságtól a második Templom pusztulásáig. Heti 2 óra. Tanár: Guttmann Henrik.
- Történeti kútforrások.** A) csoport. Sebet Jehuda és Emek Habacha. Heti 1 óra. Tanár: Guttmann Henrik. B) csoport. Szemelvények Flavius Josephus irataiból és az apokr. irodalomból. Heti 1 óra. Tanár: Guttmann Henrik.
- Vallásbölcseészet.** A) és B) csoport. Filozófiai rendszerek. Heti 1 óra. Tanár: Dr. Hevesi Simon.
- Vallásbölcseészet olvasmányok.** A) és B) csoport. More Nebuchim. Heti 1 óra. Tanár: Dr. Hevesi Simon.
- Homiletika.** A) és B) csoport. Elméleti rész és gyakorlat. Szemelvények az Akédász Jiczchokból. Heti 1 óra. Tanár: Dr. Hevesi Ferenc.
- Gyakorlati lelkészkedés.** B) csoport. A házassággal összefüggő szertartások és eljárások. Heti 1 óra. Tanár: Dr. Groszmann Zsigmond. A IV. és V. éves hallgatók váltakozó sorrendben minden hét egyik napján lelkészi gyakorlaton jelentek meg a pesti rabbiság hivatalában.

Theológiai előadások az alsó tanfolyamban:

(A gimnáziumi tárgyak tanmenete és anyaga megegyezik az állami gimnáziumokéval)

- Szentírás.** A) csoport. Exodus. Heti 2 óra. Tanár: Guttmann Henrik.
 B) csoport. Deuteronomium. Heti 3 óra. Tanár: Guttmann Henrik.
- Szentírás.** A) csoport. Zsoltárok. Heti 3 óra. Tanár: Guttmann Henrik.
 B) csoport. Kis Próféták. Heti 3 óra. Tanár: Guttmann Henrik.
- Talmud statarie.** A) csoport. Baba mecia 94—110. Heti 5 óra. Tanár: Dr. Kálmán Ödön.
 B) csoport. Peszáchim 21a—28a és 114a—118a. Heti 5 óra. Tanár: Dr. Löwinger Sámuel.
- Talmud cursorie.** A) csoport. Berachot 27—45-ig és az összes misnák. Heti 3 óra. Tanár: Dr. Friedmann Dénes.
 B) csoport. Aboda Zara 1., 2. és 5 perek. Heti 3 óra. Tanár: Dr. Kálmán Ödön.
- Héber nyelvtan.** I. osztály. Hangtan, igeragozás. Heti 1 óra. Tanár: Dr. Friedmann Dénes.

II. osztály. Alaktan, rendhagyó igék. Heti 1 óra.
Tanár: Dr. Friedmann Dénes.

Zsidók története. II—III. osztály. A 2. templom pusztulásától a spanyol kiűzésig. Heti 1 óra. Tanár: Dr. Friedmann Dénes.

IV—V. osztály. A spanyol kiűzéstől a francia forradalomig. Heti 1 óra. Tanár: Dr. Friedmann Dénes.

Pályatételek.

Az 1940/41. évre kitűzött pályatételek közül 2 bibliai és egy vallásbölcseleti tárgyú érkezett. Ezekről a szaktanárok a következő bírálatot írták:

Bírálat

a »**Misztikus elemek a Bibliában**«

című pályatételre beérkezett munkákról.

A vallás- és szellemtörténeti kutatás horizontjának bővülése következtében nagyobb figyelmet szentelnek a modern tudományos irodalomban a misztikának, mint régebben. Több zsidó és nemzsidó kutató vizsgálat tárgyává tette a bibliai vallásosság viszonyát a miszticizmushoz. Az érdeklődés előterébe került ez a kérdés a kabbala, illetve a chaszidizmus ősi forrásainak keresése révén is. Az elért eredmények nagyon eltérőek voltak. Indokolt volt tehát, hogy rátereljük a hallgatóság figyelmét az újabbkori vallástudománynak erre a sokrétű és nagyjelentőségű kérdésére. Igyekezettünk nem volt sikertelen. Két pályázó is megkísérli, hogy lehetőleg önálló és a több ezeréves zsidó szellemfejlődés egyetemességét tekintetbe vevő feleletet adjon a kérdésre. Az első munka jeligéje: Deut. 29, 28: הנסמרות ליהוה אלהינו.

Bevezetése — miként a másike is — látszólag aránytalan. De indokolt ez az eljárás, mert e kérdéssel kapcsolatban a fogalmak tisztázása elég nehéz feladat. Bevezetőjében a következő kérdéseket taglalja a szerző: Mi a misztika? Misztika és miszticizmus. Misztika, vallás és vallásosság. Beszélhetünk-e bibliai misztikáról? A misztika akadályai a Biblia korában. Zsidó kettősség: racionalizmus és miszticizmus. A zsidó misztika jellege.

Ezek után tér rá magának a felvetett problémának tárgyalására, amelyeket három főcím alatt beszél meg. 1. Az antropomorfizmus veszélyei. 2. A kinyilatkoztatás. (a. A teofánia. b. Angyalok és démonok. c. Az álom. d. A pápi orákulum. e: Az eksztázis. f. Az isteni szó és profe-

tizmus. g. Az isteni szellem.), 3. A zsoltárok misztikus valóságossága.

Megállapításai közül kiemeljük: »A Bibliának nem a legfontosabb oldala az unio misztika, csak másod-, vagy harmadrangú helyet foglal el a Szentírásban.« »De túlzó és terde az a beállítás, amely szerint a Biblia az azt alkotó zsidóság száraz racionalizmusát és földhöz kötött realizmusát visszatükrözve, minden misztikától mentes.« »A Bibliának a kinyilatkoztatással, a profétizmussal, különösen annak messianizmusával, és a zsoltárok vallásosságával kapcsolatban sok helye az unio misztika fejlett fokaira mutat, anélkül, hogy ez az unio misztika tudatos, programszerű, vagy esetleg mesterkéltné lenne.«

A másik pályamű jellegűje: Jes. 45, 15: אֲנִי אֶתֶּן אֶת־הַחַיִּים בְּחַיִּים

Az előszón kívül, ahol a »módszerről« beszél, bevezetést is ad, ebben az »irányelveket« ismerteti. Mielőtt a tulajdonképpeni tárgyra térne rá, »Bevezető fejezeteket« is közöl: A misztika és korunk. A bibliai vallásosság. A bibliai misztika kifejlődésének akadályai. A tárgy körülhatárolása. A misztika fogalma. Majd négy fejezetre osztja anyagát. I. A misztikus élmény. 1. A misztikus élményről általában. 2. Misztikus előkészületek. 3. Viziók és audíciók. 4. A misztikus gyönyör. II. A misztikus világnézet. 1. Isten és ember misztikus viszonya. 2. Ember a misztikában. 3. Földmisztika. III. A misztikus életérzés. 1. Természetmisztika. 2. Dithirambikus vallásosság. 3. Nászmisztika. IV. Misztikával rokon jelenségek. 1. Mágikus misztika. 2. Mysterium-misztika.

Osszefoglalásából figyelemreméltó: »A bibliai világnézet és életérzés misztikus elemekkel van átjárva. De a misztika ebben a korban még nem alkot zárt rendszert, még nem különül el szervesen a racionalis világtól, hanem belefűződik az általános világtudatba és annak színpompáját gazdagítja a maga sajátos színeivel. Misztika és racionalis világtudat még békésen megfér egymás mellett...« »A Biblia korában tehát a misztika még nem tudatos és a misztikus elemek még nem alkotnak egységes építményt.«

Mindkét szerző alapos munkát végzett. Belemélyedtek a kérdésbe. Tekintettel vannak a Biblia utáni irodalomra és a későbbi zsidó misztikus megnyilvánulásokra is. Igyekeznek mentesíteni magukat a vallástörténet és a kabbala, illetve a chaszidizmus kutatóinak gyakran merev dogmatizmusától. Gazdag irodalmat használnak fel. Mindegyik több olyan munkát is tekintetbe vesz, amelyet a másik figyelmen kívül hagy. Az első helyen említett pályamunka szerzője a szorosan a Bibliával kapcsolatos tudományos irodalom terén nagyobb jártasságot mutat társánál.

Kár, hogy elkerülte mindkettőjük figyelmét D. Joh. Lindblom professor nemrég megjelent cikke e tárgykörből: Die Religion der Propheten und die Mystik (ZAW, 1939. [Neue Folge XVI. Band. Heft 1/2] 65—74, aki egyébként más műveiben is foglalkozik az érintett kérdéssel. Tekintetbe vehették volna Kaminka tanulmányát is: Die mystischen Ideen des Rabbi Simon ben Jochai (Hebrew Union College Annual 1935, 149—168).

Rangsort nehéz megállapítani a két munka között. Mindkettő szerzője nagy szorgalomról, kellő hozzáértésről és a tárgy iránt való helyes érzékről tesz tanúságot. Munkáik még sok helyen kiegészítésre és csiszolásra szorulnak. Ha tanulmányaik publikálására gondolnak, ajánlatos, hogy kölcsönösen tanulmányozzák egymás dolgozatait. Mindkét munkát jutalmazásra ajánlom.

Dr. Löwinger Sámuel.

*

Az első helyen említett munka szerzője: Kohn Béla III. éves hallgató, a másiké: Neumann György II. éves hallgató.

Jelentés a vallásfilozófiai pályatételről.

A filozófia professorának megbízásából átolvastam a kitűzött pályatételre beérkezett egyetlen „ני עמר מקור חיים” jellegű munkát, mely Ibn Gabirol filozófiáját és hatását a skolasztikára tárgyalja.

A pályamű komoly munkának értékes eredménye. Tárgykörét szerző alaposan ismeri, az irodalomban is járatos. Olvasmányainak hatása bizonyos mértékig háttérbe szorítja önálló ítéletét, de egyes esetekben határozottan állást is tud foglalni. Igen szépen foglalja össze a Fons Vitae gondolatmenetét és négy terjedelmes fejezetben mutatja be annak, sokszor bizonyított, sokszor inkább feltételezett hatását, vagy visszahatását a skolasztikában. Szerkesztileg a mű igen világos, olvasmányként kellemes. Biztos tollú, tömören fogalmazó, éretten író ember munkája. Egy két lényegtelen elírását megjelöltem.

Lényegesebb hiánya a műnek, hogy nem mutatja be Gabirol állásfoglalását az univerzális kérdésekben, pedig erre szép alkalma lett volna a Fons Vitae substantiantanának, illetve ontológiájának kifejtésénél, melyből határozottan kiviláglik, hogy Gabirol ezt a problémát a szigorú realizmus szemszögéből tekinti.

Hibája és hiánya a műnek, hogy hippói Ágoston hatását mellőzi. Pedig Gabirol fényelmélete Augustinusban gyökerezik és attól semmiben el nem tér. Amikor Bonaventuráról beszél a szerző, hirtelen eszébe jut Ágoston is,

de szerinte Izsák Izraeli túlhaladta, Gabirol meg túlszárnyalta a hippói püspök fényelméletét, de ezt semmivel se igazolja. nem is igazolhatja, mert ebben téved. Ágostont magát valószínűleg nem ismeri a szerző. És hogy Bonaventura tárgyalásánál eszébe jut, ezt csak másodkézből (vagy harmadkézből?) vett közvetlen forrásának köszönhetjük. Kétségtelen, hogy Augustinus hét évszázaddal megelőzi Gabirolt, nem lehet tehát a gondolatok parallel felmerüléséről szólni, amint azt Aquinói Tamás tárgyalásakor teszi a szerző, hogy Gabirol hatását és jelentőségét mesterségesen fokozni erőlködjön.

Egyébként a fényelmélettel kapcsolatosan, melynek munkájában igen nagy teret nyújt, amit ügyesen választott jeligéjében is kifejezésre juttat, még azt is megjegyzem, hogy szerzőnk szinte teljesen mellőzi a korai oxfordi iskolát, alig érinti annak legnagyobb egyéniségét Grosseteste Róbertet, aki pedig az ágostoni (illetve szerző szerint az avicbroei fényelméletet a legszélesebben dolgozta ki, sem követőit: Adam de Mariscot, Colebrugei Radulfot, Eustachiust, Yorki Tamást és Richardus Rufust, Roger Bacon elődeit.

E hiányosságok pótlása mindenképen ajánlatos volna. Azonban mind-e hiányok sem csökkentik a munka komoly, becsét. Szorgalom, tudás és alapos filozófiai belátás jellemzik. Feltétlenül javaslom, hogy a pályadíj szerzőnek kiadassék.

Budapest, 1941. június 9.

Dr. Hevesi Ferencz,
a homiletika tanára.

*

A pályanyertes mű szerzője: Szekeres Péter II. éves hallgató.

A felső tanfolyam hallgatói.

A *-gal megjelölt hallgatók iskolai év közben kimaradtak.

I. évfolyam.

Berger Andor Szatmárnémeti (2. félév)	5 Friedmann Jenő Gyón
Békési Pál Bpest (2. félév)	Genuth József Gyöngyöspata
Davidovits Ferenc Gyergyó- tölgyes	Herskovics Májer Gánya
Eisler László Újpest	Hornstein Géza Hajdunánás
	Horváth Tibor Temesvár
	10 Waldner László Gyöngyös

II. évfolyam.

Arday György Debrecen	Róna Iván János Budapest
Eisenberger Ferenc Szeged	Rosenberg Dezső Békéscsaba
Fischer Zoltán Balmazújváros	15 Rubin Jenő Szerednye
Glück György Nyíregyháza	Schwartzkopf Miklós Debrecen
5 Günsberger Ferenc Csorna	Spiegel Aladár Munkács
Jólesz László Poroszló	Spiegel Tibor Munkács
Kämpfner Andor Érsekújvár	Spitz László Vis
Lisser László Szerencs	20 Szekeres Péter Budapest
Morgenstern Benő Lajos Bpest	Davidovits Emil Huszt, rendk. h.
10 Moskovits Mihály Visóoroszi	Davidovits Soma Husztófaiva,
rendk. h.
Neumann György Győr	
Remete László Budapest	

III. évfolyam.

Angyal Béla Hajduböszörmény	Kepecs Imre Felsőszopor
Billitzer Dezső Érmihályfalva	10 Kohn Béla Hajdudorog
Blum Béla Szatmárnémeti	Mandel Dezső Csepe
Braun László Szentcsanak	Schlésinger Miksa Harsány
5 Fein Emil Kiskőrös	Teszler Hermann Felsővisó
Goldberger Sándor Tiszalök	Ungár László Nyíregyháza
Grünbaum Adolf Miskolc	15 Weisz Árpád Veszprém
Grünberger László Debrecen	

IV. évfolyam.

Dr. Braun Vilmos Kisvárdai	5 Dr. Mermelstein Endre Gyöngyös
Frenkel Andor Budapest	Dr. Schindler József Budapest
Dr. Hajós György Budapest	Schwarcbárt József Perbete
Komornik Ábrahám Zsibó	

V. évfolyam.

Dr. Balázs György Budapest	Dr. Herczog Sándor Mezőtúr
(I. félév)
Dr. Fischer Béla Ölbő	5 Dr. Reichmann Győző Belényes
Dr. Herschkovits László Hajduböszörmény (I. félév)	Dr. Szenes Mihály Budapest
	Silberfeld Andor Békéscsaba

Az alsó tanfolyam növendékéi.

I. osztály.

Auspitz György Hajdunánás	Schwartz Ernő Zemplénmógrád
Komlós Imre Újpest	Wolf Tibor Kassa

II. osztály.

Bass Andor Budapest	Hermann István György Budapest
Biedermann Oszkár Nagyvisnyó	Keller Sándor Szikszó
Féder József Nyiregyháza	Ornstein H. Pál Hajdunánás
Feldmann Tibor Püspökladány	Révész István Nándor Budapest
5 Goldberger Sándor Nyiregyháza	10 Schwartz Jenő Kisvárd

III. osztály.

Ábrahám József Gyöngyös	Lówy László Mád
Aszódi Pál Budapest	10 Mermelstein László Gyöngyös
Barta János Székesfehérvár	Rosenzweig Ármin Szeged
Berkovits László Budapest	Schreiber Becalél Budapest
5 Blaustein Sándor Kisvárd	Skreikes László Budapest
Klein Gyula Budapest	Weisz Béla Beregszász
Klein Miklós Sátoraljaújhely	15 Weizsmann Pál Újpest
Klein Tibor Megyaszó	

IV. osztály.

Baranyai György Fülöpszállás	Landler Péter Budapest
Braun Károly Sátoraljaújhely	Pollák Zoltán Érmihályfalva
Friedmann Egon Marosvásárhely	Szirtes László Siklós
Ivanovszky László Budapest	Weisz József Sátoraljaújhely
5 Krámer Béla Budapest	Weinfeld István Gyöngyös m. t.

V. osztály.

Blau Imre Abaujszántó	Komlós János Budapest
Goldberger Lajos Nyiregyháza	Schmideg József Győr
Gottlieb László Salgótarján	Sternberger Ernő Kaba
Hammer Mihály Hajdunánás	Szász Miklós Eperjes
5 Klein Elek Miskolc	

Statisztika.

A tanulók száma és fontosabb adatai.

Adatcsoportok		I.	II.	III.	IV.	V.	Összesen
		o s z t á l y					
a) a tanulókat számának elakulása	Beirt nyilvános tanulók	4	10	15	10	9	48
	Osztályoztatott	4	10	15	10	9	48
b) A tanulók kormegoszlása	1926 --- --- --- --- ---	—	—	—	—	—	—
	1925 --- --- --- --- ---	1	6	1	—	—	8
	1924 --- --- --- --- ---	1	3	6	—	—	10
	1923 --- --- --- --- ---	1	—	7	4	—	12
	1922 --- --- --- --- ---	—	—	1	2	4	7
	1921 --- --- --- --- ---	1	—	—	2	5	8
	1920 --- --- --- --- ---	—	1	—	1	—	2
	1919 --- --- --- --- ---	—	—	—	1	—	1
d) A tanulók anyanyelve	Magyar anyanyelvű	4	10	15	10	9	48
	Németül is tud	—	1	—	—	2	3
	Románul is tud	—	—	—	2	2	4
	Tótul is tud	—	—	—	—	—	1
e) A szülők foglalkozása	Kisiparos	2	1	5	3	1	12
	Kiskereskedő	1	1	7	1	3	13
	Keresk. alkalmazott	1	5	1	4	2	13
	Közlekedési váll. v. alk.	—	—	1	1	1	3
	Pap, tanár, tanító	—	—	—	—	1	1
	Másféle értelmiség (üggy., szobrász, hiv.)	—	—	1	—	—	1
	Hitk. alkalmazott	—	3	—	1	1	5
f) A szülők lakóhelye	Budapest	1	3	6	3	1	14
	Pest vm.	—	—	3	1	—	4
	Abauj Torna vm.	—	1	—	—	1	2
	Baranya vm.	—	—	—	1	—	1
	Bereg vm.	—	—	1	—	—	1
	Bihar vm.	1	—	—	1	—	2
	Borsod vm.	—	1	—	—	—	1
	Debrecen	—	1	—	—	—	1
	Esztergom vm.	—	—	—	—	1	1
	Gömör vm.	—	—	—	—	1	1
	Győr törv. h.	—	—	—	—	1	1
	Hajdu vm.	—	1	—	—	1	2
	Heves vm.	—	—	2	1	—	3
	Kassa	1	—	—	—	—	1
	Kolozsvár	—	—	—	1	—	1
Miskolc	1	—	—	—	—	1	
Nógrád vm.	—	—	—	—	1	1	
Szabolcs vm.	—	3	1	—	1	5	
Zemplén vm.	—	—	2	2	1	5	
g)	villamoson jár be	—	—	2	—	—	2

Adatcsoportok		I.	II.	III.	IV.	V.	Összesen
		o s z t á l y					
h) Óramulasztások	30 óránál kevesebbet mulasztott igazoltan mulasztott órák sz.	—	2	6	1	2	11
	Igazolatlanul mulasztott órák sz.	372	562	588	908	484	2914
i) Lakás szerinti (internátus)	1. Szüleinél lakik	—	2	7	2	1	13
	2. kószadónál	—	2	3	—	2	7
	3. internátusban lakik	3	6	5	8	6	28
j) Általános előmeneteli	jeles előmeneteli	—	—	—	—	1	1
	jó	1	4	7	2	3	17
	elégseges	—	6	7	8	5	26
	elégtelen egy tárgyból	3	—	1	—	—	4
	" két "	—	—	—	—	—	—
" több "	—	—	—	—	—	—	

Statisztika.

A tanulók számának alakulása 1920/21—1940/41-ig.

Tanév	I.	II.	III.	IV.	V.	Összesen
	o	s	t	á	l	o
	k	z	á	y	o	k
1920/21	4	4	1	6	4	19
1921/22	12	9	2	2	6	31
1922/23	15	13	8	2	1	39
1923/24	13	12	12	7	—	44
1924/25	9	16	12	10	7	54
1925/26	13	8	12	13	10	56
1926/27	17	9	8	11	11	56
1927/28	20	17	8	6	9	60
1928/29	16	21	14	9	8	68
1929/30	19	12	16	12	8	67
1930/31	19	17	14	8	9	67
1931/32	11	15	15	13	7	61
1932/33	10	12	12	13	13	60
1933/34	7	9	11	12	13	52
1934/35	16	8	8	11	12	55
1935/36	13	15	8	9	9	54
1936/37	22	9	15	6	7	59
1937/38	13	14	8	13	5	53
1938/39	15	14	10	7	13	59
1939/40	10	14	12	9	7	52
1940/41	4	10	15	10	9	48

A tanulók magaviselete és előmenetele az egyes tárgyakból.

Osztályok	Magaviselet				Vallástan			Magyar			Latin			Görög			Német			Történet			Földrajz					
	jeles	jó	szabály sz.	k. szabály sz.	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen
I.	3	—	1	—	1	—	1	—	1	—	2	—	2	—	2	—	1	—	1	—	2	—	4	—	1	—	3	—
II.	3	6	1	—	1	6	2	—	4	3	3	—	2	4	4	—	1	—	2	—	4	—	3	—	3	—	—	—
III.	7	6	2	—	4	6	5	1	10	5	5	—	2	4	6	—	4	—	4	—	7	—	4	—	4	—	4	—
IV.	2	6	2	—	2	7	1	—	2	6	2	—	2	3	7	—	4	—	7	—	4	—	3	—	3	—	—	—
V.	6	2	1	—	3	4	2	—	4	2	3	—	2	3	4	—	2	—	3	—	7	—	4	—	3	—	6	—

Osztályok	Természetr.				Matematika				Természet-tan				Filozófia				Egészség-tan				Torna				Ének			
	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen	jeles	jó	elégséges	elégtelen
I.	3	—	1	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II.	6	4	—	—	2	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III.	—	—	—	—	2	4	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV.	—	—	—	—	2	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
V.	—	—	—	—	2	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VI.	—	—	—	—	1	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VII.	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII.	—	—	—	—	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IX.	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
X.	—	—	—	—	2	8	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XI.	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XII.	—	—	—	—	5	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIII.	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIV.	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XV.	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVI.	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVII.	—	—	—	—	3	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XVIII.	—	—	—	—	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XIX.	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XX.	—	—	—	—	3	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXI.	—	—	—	—	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXII.	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXIII.	—	—	—	—	3	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXIV.	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
XXV.	—	—	—	—	3	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Osztályok	Rendszer.			
	jeles	jó	elégséges	elégtelen
I.	—	4	—	—
II.	3	7	—	—
III.	9	4	2	—
IV.	3	5	2	—
V.	7	1	1	—

Az intézet felszerelésének 1940/41. évi gyarapodása és évvégi állománya.

Vagyontárgyak	Gyarapodás			Tanévvégi állomány	
	Vétel drb.	Ajándék drb.	Érték pengő	Darab	Érték pengő
Butorok, irodai felszerelés	—	—	—	478	13,298:30
Földrajzi szertár ...	—	—	—	35	705—
Természetrajzi szertár ...	4	—	14.76	60	1,150:90
Természettani szertár ...	—	—	—	312	9,022—
Torna szertár ...	1	—	50	63	1,170—
Összes vagyon ...	15	—	64.76	938	25,346:20
Ilyusági könyvtár ...	38	—	160	449	1,660—

A gimnázium helyiségeinek kimutatása.

Tanterem van 5. Az I. o. alapterülete 60.5 m², II. o. 45.5 m², III. o. 37.7 m², IV. o. 41 m², V. 37.7. m². Tanácsterem: 40 m², díszterem 118 m², tornaterem 70 m², természettani szertár 38.4 m², könyvtári nagyterem 72 m², olvasóterem 35 m², könyvtárnoki szoba 22 m², igazgatói szoba 30 m², igazgatói iroda 18 m², előszoba 18.6 m², templom 110 m², udvar 264 m².

Könyvtár.

A könyvtár az 1940/41-es tanév folyamán 134 db. könyvvel gyarapodott. A vásárolt könyvek száma 89, az ajándékozottaké 45. Az anyagi eszközök nagyfokú korlátozottsága miatt a könyvtárnak nem áll módjában a theologiai irodalom újabb termékeinek beszerzése, továbbá azoknak az elveszett műveknek pótlása sem, amelyek kívánatosak volnának.

Az ajándékozóknak köszönetünket fejezzük ki. Elsősorban a Nm. V. K. M. minisztériumnak, a Szfv. Statisztikai Hivatalnak, az IMIT-nek, a M. Zs. Sz. szerkesztőségnek a hozzánk juttatott könyvekért, folyóiratokért.

Ajándék könyvet, füzetet küldtek a könyvtárnak:

Izr. Leányárvaház.

A Hid szerkesztősége.

Dr. Weinberger Mózes főrabbi.
 Dr. Frenkel Jenő főrabbi.
 Dr. Pollák Miksa főrabbi.
 Kolozsvári Izr. Hitközség.
 Szegedi Izr. Hitközség.
 Dr. Márton Benő.
 Brisk Salamon.
 Dr. Bernstein Simon New-York.
 Dr. Heller Bernát főisk. tanár.
 Dr. Lőw Immánuel főrabbi.
 Dr. Deutsch Gábor főrabbi.
 Dr. Guttman Henrik főisk. rk. tanár.
 Dr. Löwinger Sámuel főisk. rk. tanár.
 Az intézet lemploma.
 Dr. Heves Kornél főrabbi.
 Antal Gábor író.

A könyvtár leltározása és az új katalógus elkészítése folyamatban van. A történelmi könyvtárat Dr. Csetényi Imre, a magyar könyvtárat Dr. Waldapfel József, a kéziratokat Dr. Löwinger Sámuel őrzi. Könyvtáros: Dr. Graf András.

Elszámolás

a templom bevételeiről és kiadásairól.

Bevételek:

Maradvány az 1939/40. iskolai évről — — — — —	P	94.59
Templomülések eladásából — — — — —	„	3011.—
Adományok: a templom számára befolyt adományokat az Ecz Chájim utján a munkaszolgálatra bevonult hallgatók segélyezésére fordítottuk — — — — —		
Összesen:	P	3105.59

Kiadások:

Templomszolgálat és istentiszteleti célokra — — — — —	P	507.34
Előimádkozók, szónokok és egyéb funkcionáriusok — — — — —	„	1555.—
A munkaszolgálatra bevonult hallgatókra fordítottunk a templomülések eladásából befolyt összegből — — — — —	„	400.—
Könyvtári célokra — — — — —	„	366.08
Kiseb kiadások és telefon — — — — —	„	207.76
Maradvány — — — — —	„	69.41'
Összesen:	P	3105.59

Az Écz Chajim Egyesület az 1940-41. iskolai évben a következő adományokat és tagdíjakat kapta :

Adler N.	10.--	Friedmann Dávid	20.--
Alapy Henrik dr.	50.--	Friedmann Dénes dr.	10.--
Alapítványok kamatai	143.10	Friedmann Simon	2.--
Aréna-uti templomkörz.	30.--	Fuchs Albert	6.--
alsóterényi Auer Róbert	3.--	Fülöp N.	6.--
Dr. Bacher Béla	100.--	Garzó András	5.--
Békéscsabai izr. hitk.	10.--	Gellért N. dr.	2.--
Beregi Mór	15.--	Geyer Artur dr.	20.--
Bernstein Béla dr.	5.--	Ginszler Hermann	100.--
Birnfeld Sámuel dr.	2.--	Goldschmied alapítvány	
Dr. Blau Lajosné	20.--	kamatai	200.--
Blau György dr.	30.--	Grosz Tibor	2.--
Bloch Mór	2.--	Grosz István	10.--
Braun Aladár	15.--	Gruber Sándor	10.--
Breszlauer Arturné	20.--	Grün Albert dr.	5.--
Bronner N.	3.--	Grünhut Adolf	4.--
Buchbinder Márk	50.--	Dr. Grünwald Dezső	5.--
Budai Izr. Hitközség	550.--	Gubi Ármin	30.--
Burger N.	6.--	Guttman Henrik	10.--
Cseh Arnold dr.	12.--	Gyöngyi Dezső	5.--
Chabot József	10.--	Haar Arnold	2.--
Danzig Jakab	5.--	Halász Richard	9.--
Debreceni Pártf. Iroda	100.--	Hausbrunner Vilmos	15.--
Detre Károly dr.	4.--	Havas Ödön	10.--
Deutsch Gábor dr.	5.--	Heller Jenő	5.--
Deutsch Jenő	5.--	Herczeg Ernő	10.--
Deutsch Lajos	6.--	Herczeg Sándor	10.--
Deutsch László	7.--	Herzfeld Imre	15.--
Deutsch Márkus	10.--	Hódmezővásárhelyi Izr.	
Ifj. Deutsch N.	2.--	Hitközség	36.40
Eidlitz Károly	16*--	Jólesz Károly dr.	5.--
Erdős Zsigmond	5.--	Jólesz Nándor	2.--
Ernszt Béla	30.--	Julesz N. dr.	2.--
Epstein Manó dr.	6.--	Kalmár György dr.	10.--
Farkas Gábor	4.--	Káldor Ferenc dr.	10.--
Farkas József dr.	102.--	Kálmán Ödön dr. utján	50.--
Fett Adolf	10.--	Kammer Manó dr.	20.--
Fisch Henrik dr.	10.--	Dr. Kammer Manó	5.--
Fodor N.	3.--	Kanter Miklós	2.--
Freund József és neje		Kapi Béla	5.--
alap.	500.--	Kármán Jenő	2.--
Fried Jenő	50.--	Kecskeméti Ármin dr.	5.--

Kemény Zsigmond	2.—	Pesti Chevra Kadisa	
Klauber György.	3.—	pályad.	100.—
Klein Árpád	2.—	Pesti Izr. Hitközség	887.50
Klein Arnold dr.	10.—	Rein Géza	15.—
Klein Henrik dr.	10.—	Reiter Béla	5.—
Klein Móric dr.	15.—	Rubinstein Mátyás dr.	5.—
Klein Lipót	10.—	Ruskó Jenő	5.—
Kluger Ignác	5.—	Rusznayák Béla	10.—
Kollmann József	4.—	Salgó Sándor	2.—
Komját Ernő	5.—	Schneider Dávid	3.—
Komlós Zsigmond	30.—	Schner Károly	10.—
Krausz Endre	5.—	Schwartz Arnold	10.—
Krausz Vilmos	5.—	Schwartz Jenő	5.—
Kun Dezső	110.—	Schwartz Jenő	5.—
Láczter Dénes dr.	10.—	Schönfeld Salamon és N.	6.—
Landler József	10.—	Seidler Ferenc	15.—
Landler Ferenc	50.—	Sikover J.	5.—
Láng Bertalan	7.—	Silberstein Adolf dr.	5.—
László Győző	3.—	Sonnenfeld Emil	5.—
László István	5.—	Spitz Lipót	30.—
László Ferenc	5.—	Spitz László	5.—
Lempert Sándor dr.	20.—	Spitzer József	30.—
Lichtmann Mór dr.	5.—	Stern Benő	5.—
Liebermann F.	3.—	Stern Béla	5.—
Löff Jenő	2.—	Szabó Rezső	10.—
Löffler Arnold	20.—	Székely Béla	10.—
Lőwinger Sámuel dr.	20.—	Székely Tihamér	10.—
Lőwy Mór	3.—	Szilasi Ferenc dr.	15.—
Lunzer Pál dr.	2.—	Szombathelyi Izr. Hit-	
Markovits Mór	4.—	község	10.—
Menyáth Dávid	5.—	Takács Pál dr.	10.—
Molnár Imre	10.—	Ungerleider Mór	35.—
Moskovits Mór	4.—	Ungvári Kong. Izr. Hitk.	20.—
Mosonyi Albert dr.	10.—	Vajda István dr.	10.—
Nadler Adolf	15.—	Vidor Pál dr. útján	10.—
Neumann Miksa	5.—	Vogel N.	3.—
Nőegylet izr. V. ker.	30.—	Vezérlőbizottságtól	550.—
Oblath Miksa	5.—	Waldmann Ernő dr.	10.—
Omike	100.—	Weinberger Mózes dr.	20.—
Ormos Mór	100.—	Weinberger Lipót	15.—
Ostern Salamon	10.—	Weisz Ábrahám	10.—
Ötvös Ármin	10.—	Weisz Imre	5.—
Pártos Ferenc	10.—	Weisz János	5.—
Perl Farkas	11.—	Weisz Hugó	10.—
Pécsi X. Egyházkerület	10.—	Weisz Vilmos	3.—
Pécsi Chevra Kadisa	15.—	Weisz N.	5.—
Pécsi Izr. Hitközség	30.—	Wertheimer Soma	2.—
Pécsi Izr. Nőegylet	10.—	Wolf N.	10.—
Dr. Wallenstein Zoltán	10.—		

Az »Écz Chájim« kimutatásban szereplő adományokon kívül a nm. vallás- és közoktatásügyi minisztérium az idén 4952.02 P menza-segélyt adott; a Pesti Chevra Kadisától 2400 P-t, a Magyarországi Izr. Országos Irodájától 1800 P-t, a Vezérlőbizottságtól 1100 P-t és a községkerületektől a közös menza számára 300 P-t kaptunk.

Természetben még a következők támogatták adománnyukkal az ifjúságot: Engländer Árpád 10 kg. borsó, Friedmann Márton 20 kg. bab, 4 kg. borsó, 15 kg. liszt, Grünfeld Gézané (Tarnócapusztá) 630 kg. Burgonya, több konzervgyárostól a téli hónapok alatt 190 kg. savanyú káposzta, később 20 kg. savanyú uborka és paprika, Oppenheim Sándor fűszerkereskedőtől 10 kg. bab, 7.30 kg. zsemlyemorzsa és 1 kg. malátakávé, a Pesti Izr. Hitközség 6 lélíkábat, 4 öltöny és 12 pár cipő, Schlésinger Rezsóné utján 20 liter ecet, Ungár Ernő 4 drb törülköző, 3 drb konyharuha, Weiss Alfonz báró 5 lábos, 1 fazék, 1 tésztafedő, 1 húsdaráló. Az internátus részére gyógyszereket kaptunk: a Chinoin, Wander, Rex és Richter gyáraktól. A Hungária Zászlógyár az intézet nemzeti színű zászlóját kitisztította és újra festette.

A készpénzbevételek és kiadások a következők voltak:

Bevételek:

A Vallás- és Közoktatásügyi Min. menza-segélye	4952.02 P
A Vezérlőbizottság menza-segélye — — — —	1100.— „
A Pesti Chevra Kadisa menza-segélye — —	2400.— „
A Magyarországi Izr. Orsz. Irodájának segélye	1800.— „
A közös menzára a V. B.-től kapott 300 P ránkéső része	— — — — 132.— „
A tanulók hozzájárulása a menza kiadásokhoz	1367.35 „
Az Écz Chájim Egyesülettől — — — —	3053.62 „
Összesen:	14.804.99 P

Kiadások:

Reggelire, husvéti és ünnepi ebédekre — —	2.179.61 P
Az ebédeltetés költségeire — — — —	6.853.96 „
Pályá-, jutalom- és tandíjra, tankönyvekre —	1.985.20 „
Rendkívüli segélyekre és egyéb kiadásokra —	2.003.40 „
Munkaszolgálathozok segélyezésére — —	1.782.82 „
Összesen:	14.804.99 P

**A Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet
hallgatóit segélyező Éc Chájim Egyesület 1940—41.
évi zárszámadása.**

Bevétel:

Maradvány az 1938/39. évről	— — — — —	1.107.44 P
Kamatok, tagdíjak	— — — — —	385.10 „
Pesti Chevra Kadisa pályadíjra	— — — — —	100.— „
A Goldschmied alapítvány kamatai	— — — — —	202.08 „
Budai Izr. Hitközségtől	— — — — —	350.— „
Több hitközségtől	— — — — —	228.57 „
Templomi és egyéb adományok	— — — — —	1.068.24 „
		<hr/>
	Összesen:	5.450.24 P

Kiadás:

Tandíjsegélyre	— — — — —	1.000.— P
Tankönyvekre	— — — — —	570.52 „
Jutalom- és pályadíjakra	— — — — —	578.56 „
Gyógykezelés és egyéb segélyre	— — — — —	632.72 „
Menza-költségekre	— — — — —	207.91 „
Irodai és kisebb kiadásokra	— — — — —	255.51 „
Maradvány	— — — — —	196.67 „
		<hr/>
	Összesen:	5.450.24 P

Budapest, 1940. július 1-én.

Hausbrunner Vilmos s. k. pénztáros.

A zárszámadást átvizsgáltuk és rendben találtuk.

Dr. Benoschofszy Imre s. k.

Dr. Láczer Dénes s. k.

Dr. Vidor Pál s. k.

TARTALOM.

	Oldal
Dr. Kiss Arnold	3
Dr. Kallós Henrik	4
Dr. Kriszhaber Adolf	4
Iskolánk multja	5
Intézetünk az 1940—41. iskolaévben	6
A Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet Vezérlő- bizottsága	11
A tanári testület működési köre	12
A tanárok társadalmi és irodalmi munkássága az 1940—41. évben	14
Ifjúsági egyesületek... ..	16
A Ferenc József Országos Rabbiképző Intézet felső tan- folyamán az 1940—41. tanévben tartott előadások ...	22
Theológiai előadások az alsó tanfolyamban	23
Pályatételek	24
A felső tanfolyam hallgatói	27
Az alsó tanfolyam növendékei	29
Statisztika	30
Könyvtár	33
Écz Chájim segélyző egyesület	35